

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
081/2015	Fylkesrådet	27.03.2015

Høringssvar - NOU 2014:14 Fagskolen et attraktivt utdanningsvalg

Innledning

Nordland fylkeskommune mener at det nasjonale fagskoleutvalget, gjennom utredningen «Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg», har levert en meget godt grunnlag for videre arbeid med utvikling av fagskolene og fagskolesektoren. Nordland fylkeskommune tilslutter seg vurderinger, hovedintensjoner og mesteparten av forslagene i utredningen. I henhold til ønsket fra Kunnskapsdepartementet har vi gitt kommentarer til enkelte av forslagene først, før vi avslutter med en mer generell kommentar.

Konsekvenser

Høringssaken har ikke direkte økonomiske eller personellmessige konsekvenser. Men endelig vedtak om fagskolens fremtid i Stortinget kan få både økonomiske og personellmessige konsekvenser.

Vedtakskompetanse

Det vises til «Delegasjonsreglement for myndighet fra fylkestinget» pkt. 7.4. andre setning:

«Fylkesrådet kan likevel avgi uttalelse i denne type saker når tidsfrister ikke muliggjør behandling i fylkestinget»

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkesrådet gir følgende høringsinnspill på NOU 14:2014 «Fagskolen et attraktivt utdanningsvalg».

Nordland fylkeskommune mener at det nasjonale fagskoleutvalget, gjennom utredningen «Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg», har levert en meget godt grunnlag for videre arbeid med utvikling av fagskolene og fagskolesektoren. Nordland fylkeskommune tilslutter seg vurderinger, hovedintensjoner og mesteparten av forslagene i utredningen.

Ad forslag 6, 7 og 12 m. fl.

Et av utvalgets forslag til hva staten bør, er den litt generelle ambisjonen om å «øke sin innsats for å synliggjøre fagskolen som en attraktiv karrierevei». Denne utfordringen henger sammen med mange av de konkrete forslagene – også det som angår universiteter og høgschooler. Et problem for mange av fagskoleretningene har vært den svært ulike statusen til fagskoler, sett i forhold til U/H-sektoren. Utvalgets diskusjon av fagskolepoeng versus studiepoeng, viser at det ikke er umiddelbart enkelt å jamføre slik uttelling. Fagskoleutvalget peker på at det ikke er gitt tydelige nasjonale retningslinjer for samspillet mellom fagskolene og det faglige utviklingsløpet innenfor universitets- og høgschoolsektoren. Gjennom «Y-veien» har høgschoolene lagt til rette for å rekruttere studenter med fagbrev, uten å gå veien om studiekompetanse. Dette bidrar ytterligere til at fagskolen har fått en uklar plass i utdanningssystemet og at personer med fagbrev i mindre grad orienterer seg mot fagskolene for videre kompetanseheving. En styrking av fagskolenes plass må derfor også omfatte universitets- og høgschoolsektorens løsninger i deres arbeid med å rekruttere flere studenter. Både utvikling av «Y-vei» og andre løsninger, for eksempel høgschoolpoeng sin høgere status enn fagskolepoeng, bidrar til å svekke fagskolenes posisjon. Dette må derfor vurderes når man ser på fagskolens plass, sammenstillt med U/H-sektorens plass, i utdanningssystemet.

Ad forslag 13

Fagskolene skal ivareta lokale og regionale utviklingsbehov, i tett samarbeid med arbeidslivet. Dagens samarbeid med de videregående skolene er av symbiotisk karakter ved felles utnyttelse av lokaler, teknisk utstyr og lærerkrefter. Ved større fagskoleenheter kan noe av behovet for slikt samarbeid reduseres, men for å sikre at man ivaretar lokale og regionale behov er desentraliserte samarbeidsløsninger avgjørende. I nåværende situasjon er det vanskelig å se at dette kan løses helt uavhengig av de videregående skolene. Rent praktisk har det derfor betydning om fagskolene og de videregående skolene har samme eier. Slikt samarbeid vil være lettere å ivareta ved fylkeskommunalt eierskap til de offentlige fagskolene i framtiden. Nordland fylkeskommunen ser at noen av våre fagskoletilbud orienterer seg mot akademia, og der utviklingen viser at dette er riktig vil vi støtte overføring av disse tilbudene til U/H-sektoren. Men de renere arbeidslivsrettede fagskolestudiene mener vi har en så stor nytte av samarbeidet med tilhørende yrkesutdanninger innenfor den videregående skolen at disse skoleslagene bør ha samme eier. Samtidig mener vi at det er viktig å arbeide videre med hensiktsmessige overganger mellom fagskole og universitet og høgschool.

Ad forslag 14

Små fagskoleenheter kan på mange måter være sårbare og Nordland fylkeskommune er enig med fagskoleutvalget i at det er behov for at fagskolene blir større og mindre sårbare. Utvikling mot større enheter kan stimuleres på flere måter; gjennom krav, pålegg og økonomiske virkemidler. Nordland fylke er et svært langstrakt fylke, med varierende befolkningstetthet og et stort mangfold av næringer. Derfor er fagskoletilbud etablert på en

rekke ulike steder og det er etablert samarbeidsløsninger mellom

- fagskoler i fylket
- over fylkesgrensene
- med universitets- og høgskolesektoren

For å ivareta kontakten med det regionale og lokale arbeidslivet og tilby tilpasset utdanningstilbud i det langstrakte fylket, med så store variasjoner i næringsstruktur, anser vi det som avgjørende at man kan opprettholde en desentralisert struktur i driften av de studentrettede tilbudene. Derfor er det helt nødvendig for videreutvikling og styrking av fagskoletilbudet i vårt fylke og nabofylker, at både økonomiske og andre virkemidler innrettes slik at de stimulerer/legger til rette for at den pedagogiske aktiviteten kan drive i de lokalsamfunn og regioner det er formålstjenlig at den er allokert.

Nordland mener på denne bakgrunn at det også i fremtiden må være flere enn 5-9 fagskoler i Norge, men vi ser at det i dag er formange små enheter.

Ad forslag 19

Forslaget om at alle offentlige fagskoler skal ha eksternt flertall i styret forutsetter at de offentlige fagskolene overtas av staten, slik det er foreslått i utredningen, og at forholdet mellom det økonomiske og forvaltningsmessige ansvaret den offentlige eier har, ikke er på kollisjonskurs med fagskoleloven, slik den til dels er i dag. Dersom fylkekommunen, eller andre enheter med større ansvar enn skoledrift, er eier av fagskolene er de i samme situasjon som private aktører. Det vil dermed være vanskelig å ha et styre for skolevirksomheten med fullmakter som kan ansvarliggjøre andre organ (fylkestinget).

Ad forslag 31, 32, 33 og 34

Forslagene om finansiering av fagskolesektoren vil være svært avgjørende for den videre utvikling av sektoren. Selv om Nordland fylkeskommune har satt av egne midler for å drive og videreutvikle fagskolene, ut over de direkte statlige tilskuddene, har både ulike ordninger, underfinansiering og mangel på utviklingsmidler vært en hemsko for sektoren. Nordland fylkeskommune oppfatter derfor forslagene om en felles finansieringsordning, reell kostnadsdekning, en tredelt ordning som også sikrer utviklingsmidler, samt friske som avgjørende for å kunne utvikle fagskolene i henhold til utvalgets overordnede ambisjoner.

Generell kommentar

Til tross for at det er mange små fagskoler i Norge, som i seg selv er sårbare fordi det er få å dele oppgavene mellom og at avhengigheten av enkeltpersoner kan bli for stor, er det mange av disse små enhetene som har funnet samarbeidsløsninger som både bidrar til å kompensere for «størrelsesproblemen» og gir gode muligheter for å utvikle tilbudene slik at de er

tilpasset geografiske og arbeidslivsmessige forhold. Når man som liten enhet erkjenner sin sårbarhet, medfører det gjerne fleksibilitet for å kompensere for sine svakheter og utnytte sine styrker. I Nordland er det i tillegg til en til dels symbiotisk relasjon mellom fagskoler og videregående skoler på flere fagområder også meget funksjonelle samarbeidsløsninger mellom fagskolene innad i fylket, over fylkesgrensene og med Universitetet i Nordland. Ingen av disse samarbeidene er uproblematisk, men har vist seg å være gjennomførbare og fungere meget funksjonelt for å ivareta både drift og utvikling på en god måte. Ved sammenslåing til store enheter er Nordland fylkeskommune svært opptatt av at det ikke lages organisatoriske konstruksjoner, eller stimuleringsordninger, som begrenser funksjonelt samarbeid.

De senere årene har det vært økt grad av samarbeid mellom fagskolene, fordi man har tonet ned konkurransen og sett mer på gevinsten av samarbeid. Med etablering av noen store enheter kan det være en fare for at posisjonering og usikkerhet vil medføre reviretablering som er mer negativt enn positivt for den videre utvikling av fagskolesektoren. Vi ber derfor om at man, uansett organisatoriske løsninger, gjør gode analyser av hva som kan skje i disse endringsprosessene og etablerer ordninger og stimuleringsmidler som ivaretar fleksible samarbeid over fylkes- og regionsgrenser og mellom ulike typer utdanninger.

Bodø den 16.03.2015
Oddleif Olavsén
fylkesråd for utdanning
sign

27.03.2015 Fylkesrådet
FRÅD-081/2015
Vedtatt
Innstillingen enstemmig vedtatt